

บทที่ 1

บทบาทของการบัญชีต้นทุน

ความหมายและวัตถุประสงค์ของการบัญชีต้นทุน

การบัญชีต้นทุน หมายถึง กระบวนการการเก็บรวบรวม การบันทึก และการวิเคราะห์ข้อมูลมูลค่าของปัจจัยการผลิต ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการของกิจการ

ความแตกต่างระหว่างการบัญชีต้นทุน การบัญชีบริหาร และการบัญชีการเงิน

การบัญชีการเงิน (Financial Accounting)

กระบวนการจัดทำบัญชี จากการดำเนินงานของกิจการตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อจัดทำงบการเงิน แสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ ข้อมูลบัญชีการเงินใช้สำหรับเสนอต่อบุคคลภายในหรือบุคคลภายนอก

การบัญชีบริหาร (Managerial Accounting)

กระบวนการทางการบัญชีที่เน้นการใช้ข้อมูลบัญชีการเงินและการบัญชีต้นทุน สำหรับเสนอต่อผู้บริหารในระดับต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินงานได้ **สะดวก รวดเร็ว ทันต่อเวลา**

การบัญชีต้นทุน (Cost Accounting)

ต้นทุนของสินค้าหรือบริการจะแสดงออกมาในหน่วยของเงินตราและรายการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตจะถูกบันทึกตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือมาตรฐานรายงานทางการเงิน วัตถุประสงค์ของการบัญชีต้นทุนมีลักษณะเฉพาะ คือ เพื่อการคำนวณต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนค่าบริการของกิจการ

ประโยชน์ของข้อมูลการบัญชีต้นทุน

- จัดทำรายงานทางการเงิน
- วางแผน
- ใช้ในการตัดสินใจ
- ใช้ในการควบคุม
- ประเมินผลการปฏิบัติงาน

หน้าที่ของนักบัญชีต้นทุนและจรรยาบรรณวิชาชีพ

คณะกรรมการมาตรฐานจรรยาบรรณระหว่างประเทศ (IESBA)

- มีชื่อเสียงสุจริต
- มีความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ
- มีความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่และรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- รักษาความลับ
- พฤติกรรมทางวิชาชีพ
- มีความโปร่งใส

หน้าที่ของนักบัญชีต้นทุนและจรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับนักบัญชีบริหาร กำหนดโดย
สถาบันนักบัญชีบริหารแห่งประเทศไทย
(The Institute of Management Accountants: IMA)

- มีความรู้ความสามารถ
- การรักษาความลับของธุรกิจ
- การเป็นผู้ซื้อสัตย์สุจริต
- การดำรงตนเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ

สำหรับในประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้จัดทำข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561

หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ

ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity)

ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ(Objectivity and Independence)

ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน
Professional Competence , Due Care and.....

การรักษาความลับ (Confidentiality)

พฤติกรรมทางวิชาชีพ (Professional Behavior)

ความโปร่งใส (Transparency)

- ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรู้ ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องเป็นผู้รักษาความลับ
- ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ
- ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้
- ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและจรรยาบรรณทั่วไป

องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีต้นทุน

- สภาวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย (Federation of Accounting Professions Thailand)
- สถาบันนักบัญชีบริหารแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The Institute of Management Accountants, IMA)
- สถาบันนักบัญชีบริหารรับอนุญาต (The Chartered Institute of Management Accountants, CIMA)
- สมาพันธ์บัญชีอเมริกัน (American Accounting Association, AAA)
- สถาบันนักบัญชีนานาชาติ (International Federation of Accountants, IFAC)

บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและ ระบบบัญชีต้นทุน

ความหมายของต้นทุน

- ต้นทุนสินค้าต้องประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมดในการซื้อ ต้นทุนแปลงสภาพ และต้นทุนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
- อกรเข้า และภาษีอื่น รวมทั้งค่าขนส่ง ค่าขนถ่าย และ ต้นทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และบริการ

วัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลต้นทุน

- เพื่อทราบถึงมูลค่าคงเหลือของสินค้า
- เพื่อประมาณการต้นทุนของสินค้าที่จะผลิต
- เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน
- เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

การจำแนกประเภทต้นทุน

- ต้นทุนสามารถจัดแบ่งได้ 2 ประเภท
 - ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (ต้นทุนผลิตภัณฑ์)(product cost
 - ค่าใช้จ่ายประจำงวด (period costs)

การจำแนกประเภทต้นทุน (ต่อ)

- ต้นทุนผลิตภัณฑ์สามารถจำแนกได้ 3 ประเภท
 - วัตถุดิบ (raw material)
 - ค่าแรงงาน (labor costs)
 - ค่าใช้จ่ายการผลิต (manufacturing overhead costs)

การจำแนกประเภทของต้นทุน (ต่อ)

การจำแนกระบบบัญชี

➤ ระบบต้นทุนจริง (actual costing system)

ในระบบต้นทุนจริงกิจการจะบันทึกต้นทุนผลิตภัณฑ์ด้วยข้อมูลต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่เบิกใช้จริง ค่าแรงงานทางตรงที่ใช้จริง และค่าใช้จ่ายการผลิตตามที่เบิกใช้หรือเกิดขึ้นจริงในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นๆ

การจำแนกระบบบัญชี (ต่อ)

➤ ระบบต้นทุนปกติ (normal costing system)

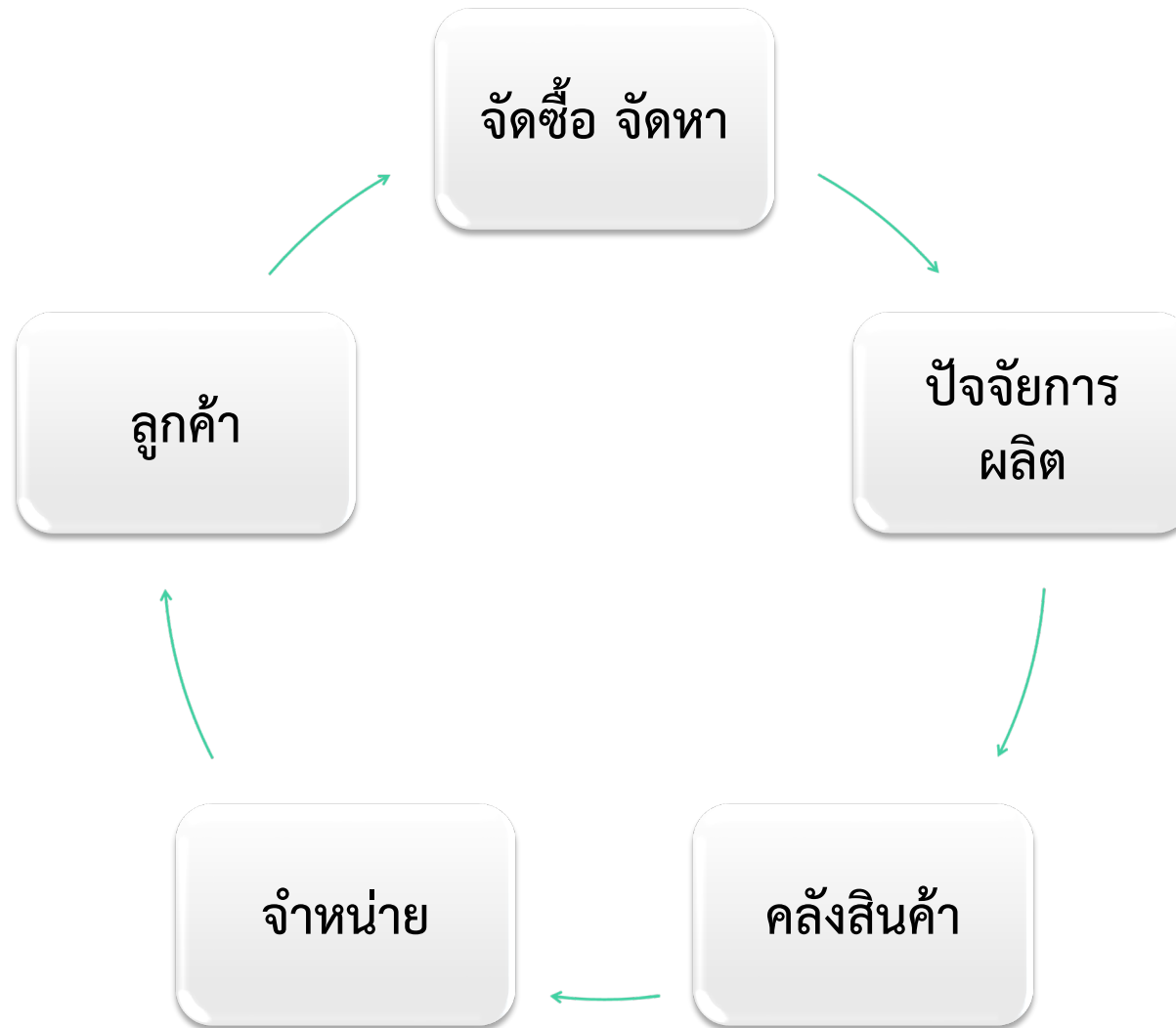
ระบบต้นทุนปกติจะบันทึกต้นทุนตามผลิตภัณฑ์ด้วย
ข้อมูลต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ตามที่เบิกใช้
หรือเกิดขึ้นจริงในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นๆ และประมาณต้นทุน
ค่าใช้จ่ายการผลิตที่อาจจะเกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นๆ
เพื่อเข้าเป็นต้นทุนสินค้า

การจำแนกระบบบัญชี (ต่อ)

➤ ระบบต้นทุนมาตรฐาน (standard costing system)

ระบบต้นทุนมาตรฐานจะบันทึกต้นทุนผลิตภัณฑ์ด้วย
ข้อมูลต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่าย
การผลิตตามต้นทุนมาตรฐานของสินค้าชนิดนั้นๆ

วงจรการบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต

งบต้นทุนการผลิต

ตัวอย่าง

นำข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
สินค้าสินค้ามาแสดงในรูปแบบงบการเงิน “**งบ
ต้นทุนการผลิต** (statement of cost of
goods)

บริษัท จำกัด

งบต้นทุนการผลิต

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25xx

หน่วย:บาท

วัตถุดิบทางตรง :

วัตถุดิบคงเหลือต้นงวด

xxx

บวก ซื้อสุทธิ

บวก ซื้อวัตถุดิบ

xxx

ค่าขนส่งเข้า

xxx

xxx

หัก ส่งคืนและส่วนลด

xxx

ส่วนลดรับ

xxx

xxx

วัตถุดิบที่มีไว้เพื่อใช้ในการผลิต

xxx

หัก วัตถุดิบคงเหลือปลายงวด

xxx

xxx

ค่าแรงงานทางตรง :

xxx

ค่าใช้จ่ายในการผลิต :

ค่าแรงทางอ้อม

xxx

วัตถุดิบทางอ้อมและวัสดุโรงงาน

xxx

ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์โรงงาน

xxx

ค่าสาธารณูปโภค-โรงงาน

xxx

ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา

xxx

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในโรงงาน

xxx

xxx

รวมต้นทุนการผลิต

xxx

บวก งานระหว่างทำต้นงวด

xxx

xxx

หัก งานระหว่างทำปลายงวด

xxx

ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป

xxx

ความสัมพันธ์ระหว่าง
งบต้นทุนการผลิตและ
งบกำไรขาดทุน

ชื่อกิจการ งบต้นทุนการผลิต สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25xx (หน่วย : บาท)	
ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตระหว่างงวด :	
วัตถุดิบทางตรง	xxx
ค่าแรงงานทางตรง	xxx
ค่าใช้จ่ายการผลิต	xxx
รวมต้นทุนที่ใช้ในการผลิต	xxx
บวก : งานระหว่างผลิตคงเหลือต้นงวด	xxx
ต้นทุนการผลิตสำหรับงวดทั้งสิ้น	xxx
หัก : งานระหว่างผลิตคงเหลือปลายงวด	xxx
ต้นทุนผลิตสินค้าสำเร็จรูป	xxx

ชื่อกิจการ งบกำไรขาดทุน สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25xx (หน่วย : บาท)	
ขาย	xxx
ต้นทุนขาย :	
สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือต้นงวด	xxx
บวก : ต้นทุนผลิตสินค้าสำเร็จรูป	xxx
สินค้าสำเร็จรูปมีไว้เพื่อขาย	xxx
หัก : สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือปลายงวด	xxx
กำไรขั้นต้น	xxx
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	xxx
กำไรจากการดำเนินงาน	xxx
หัก : ภาษีเงินได้	xxx
กำไรสุทธิ	xxx